

Sygn. akt I ACz 635/13

I ACz 636/13

POSTANOWIENIE

Dnia 22 kwietnia 2013 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer (spr.)

Sędziowie: SSA Anna Kowacz - Braun

SSO Elżbieta Bednarczuk (del.)

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2013 roku w Krakowie
na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Zespołu (...) w D. T. Spółdzielni (...) w T. zapłatę

na skutek zażaleń strony pozwanej na postanowienia Sądu Okręgowego z
dnia 15 lutego 2013 roku, sygn. akt I C 106/13

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie z dnia 15 lutego 2013 r. w przedmiocie zabezpieczenia przez zajęcie rachunku bankowego Spółdzielni (...) w T. w punkcie I w ten sposób, że wniosek o udzielenie zabezpieczenia i w tym zakresie oddalić;

2. oddalić zażalenie strony pozwanej na zażalenie z dnia 15 lutego 2013 r. w przedmiocie zabezpieczenia przez ustanowienie hipoteki przymusowej

Sygn. akt I ACz 635/13

I ACz 636/13

UZASADNIENIE

Strona powodowa Zespół (...) w D. wraz z pozwem o zapłatę kwoty 516.493,93 zł wraz z odsetkami wniosła o zabezpieczenie roszczenia poprzez:

- a) zajęcie rachunku bankowego strony pozwanej Spółdzielni (...) w T., do kwoty 516.493,93 zł;
- b) ustanowienie na swoją rzecz hipoteki przymusowej na nieruchomości strony pozwanej Spółdzielni (...) w T. stanowiącą działkę ewidencyjną nr (...) będącej w użytkowaniu wieczystym strony pozwanej i zabudowanej budynkiem objętej KW (...) do kwoty 516.493,93.

W dniu 15 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie rozpoznał wniosek strony pozwanej o udzielenie zabezpieczenia i wydał dwa postanowienia w tym przedmiocie.

Pierwszym postanowieniem z dnia 15 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie w punkcie I zabezpieczył roszczenie strony powodowej o zapłatę poprzez ustanowienie na jej rzecz hipoteki przymusowej do kwoty 192.770,98 zł na prawie użytkowania wieczystego działki nr (...) obręb 250 położonej w T. i prawie własności budynku zlokalizowanego na tej działce - objętych księgą wieczystą nr (...) prowadzoną przez Sąd Rejonowy w Tarnowie - na rzecz Zespołu (...) w D.; w punkcie II oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia w ten sposób co do kwoty przekraczającej 192.770,98 zł.

Drugim postanowieniem z dnia 15 lutego 2013 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie w punkcie I zabezpieczył roszczenie strony powodowej o zapłatę poprzez zajęcie rachunku bankowego strony pozwanej do kwoty 192.770,98 zł, w punkcie II oddalił wniosek o udzielenie zabezpieczenia w ten sposób co do kwoty przekraczającej 192.770,98 zł.

W uzasadnieniach wydanych postanowień Sąd Okręgowy wskazał, że strona powodowa uprawdopodobniła roszczenie co do zasady. Z przedłożonych dokumentów wynika, że na rachunek bankowy strony pozwanej została przelana kwota 716.493,31 zł wynikająca z nakazu zapłaty wydanego w sprawie I Nc 3/09. Z kserokopii wyroków Sądu Apelacyjnego w Krakowie i Sądu Najwyższego pozwalają na ustalenie, że powództwo wytoczone przez stronę pozwaną w sprawie I Nc 3/09 (I C 299/09) zostało prawomocnie oddalone. Strona powodowa przedłożyła dokument z którego wynika przelanie kwoty 200.000 zł przez stronę pozwaną na rzecz strony powodowej. Uprawdopodobnienie do kwoty 192.770,98 zł wynika stąd, że strona pozwana złożyła oświadczenie o potrąceniu przysługującej stronie powodowej wierzytelności z własną wierzytelnością w kwocie 323.722,95 zł netto wynikającą z wykonanych przez stronę pozwaną na rzecz strony powodowej prac budowlanych. Strona powodowa odmówiła uznania tej wierzytelności wskazując, że w sprawie I C 299/09 żądanie to zostało oddalone prawomocnie. Strona pozwana zaprzeczyła by wierzytelność ta była przedmiotem postępowania I C 299/09, jej zdaniem sprawa ta dotyczyła wyłącznie rozliczeń budowy instalacji solarnej, natomiast stronie pozwanej przysługuje wynagrodzenie za inne prace budowlane. Wobec tego Sąd Okręgowy uznał, że istniejący pomiędzy stronami spór co do kwoty 323.722,95 zł netto nie może zostać rozstrzygnięty na wstępnym etapie sprawy. Sąd Okręgowy stwierdził, że według uzasadnienia wyroku z Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 11 września 2012 r. I ACa 666/12 dochodzona w sprawie kwota 510.243,96 zł obejmowała wyłącznie należność za wykonanie instalacji solarnej i faktura wystawiona przez pozwaną na tą kwotę nie miała charakteru faktury końcowej. Nie jest wykluczone, że stronie pozwanej przysługuje wierzytelność z tytułu innych prac budowlanych będących elementem termomodernizacji szpitala, kwestia ta będzie przedmiotem wyjaśniania w toku postępowania dowodowego.

Zdaniem Sądu Okręgowego strona powodowa uprawdopodobniła interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia. Dochodzone przez stronę powodową w tym i innym postępowaniu kwoty są bardzo znaczące. Z drugiej strony z bilansu strony pozwanej na koniec 2011 roku wynika, że choć Spółdzielnia ma 75.00 zł netto zysku, to jej zobowiązania przekraczają kwotę 2.000.000 zł, a nieruchomość będąca w użytkowaniu wieczystym jest obciążona dwoma hipotekami na znaczące kwoty. Istnieje niebezpieczeństwo braku możliwości wykonania mającego zapaść w sprawie orzeczenia.

Zażalenia na powyższe postanowienia z dnia 15 lutego 2013 r. złożyła strona pozwana. Każde z postanowień zaskarżyła w części, tj. w punktach I.

Zaskarżonym postanowieniom zarzuciła:

1. dowolne przyjęcie, że strona powodowa uprawdopodobniła istnienie roszczenia, podczas gdy z treści porozumienia z dnia 30 czerwca 2011 r. pomiędzy stroną powodową a (...) spółką akcyjną we W. wynika, że to ona zapłaciła na rzecz strony pozwanej kwotę zasądzoną nakazem zapłaty uchylonym wyrokiem przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w sprawie I ACa 1204/10, zatem to (...) spółka akcyjna we W. może być legitymowana do żądania zwrotu spełnionego świadczenia, które okazało się świadczeniem nienależnym. Strona powodowa nie ma legitymacji czynnej w niniejszej sprawie.

2. dowolne przyjęcie, że strona powodowa wykazała istnienie interesu prawnego w udzieleniu zabezpieczenia, podczas gdy stan finansowy strony pozwanej został ustalony na podstawie bilansu i sprawozdania za 2011 r., strona powodowa nie wykazała aby strona pozwana zaprzestała płatności na rzecz kontrahentów czy aby utraciła płynność finansową.

Dodatkowo w odniesieniu do drugiego postanowienia z dnia 15 lutego 2012 r. o udzieleniu zabezpieczenia poprzez zajęcie rachunku bankowego, strona pozwana zarzuciła mu naruszenie przepisu art. 730¹ par 3 k.p.c. poprzez udzielenie zabezpieczenia w sposób, który nadmiernie obciąża stronę pozwaną, zwłaszcza, gdy zastosowane równocześnie inny sposób zabezpieczenia, który wystarczająco zabezpiecza interesy strony powodowej.

W konkluzji strona pozwana wniosła o zmianę postanowień w zaskarżonej części i oddalenie wniosku o zabezpieczenie w całości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenia strony pozwanej są częściowo zasadne.

Przepis art. 730¹ k.p.c. stanowi, że interes prawny w udzieleniu zabezpieczenia istnieje wtedy, gdy brak zabezpieczenia uniemożliwi lub poważnie utrudni wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Przy wyborze sposobu zabezpieczenia sąd uwzględnia interesy stron lub uczestników postępowania w takiej mierze, aby uprawnionemu zapewnić należytą ochronę prawną, a obowiązanego nie obciążać ponad potrzebę.

Przedmiotem roszczenia strony pozwanej jest wierzytelność w łącznej wysokości 516.493,93 zł wraz z odsetkami, natomiast Sąd Okręgowy zabezpieczył dochodzone roszczenie do kwoty 192.770,98 zł, uznając je za wiarygodne do tej kwoty. W rozpoznawanej sprawie sytuacja jest nietypowa, strona powodowa dochodzi zasądzenia świadczenia spełnionego w wykonaniu prawomocnego orzeczenia sądowego, następnie zmienionego. W związku z tym zasadność roszczenia strony powodowej nie wywołuje wątpliwości. Pozwana podniosła, że dokonała potrącenia, czemu nie stoi na przeszkodzie ewentualny upływ terminu przedawnienia. Okoliczność skuteczności potrącenia ocenił Sąd Okręgowy jako uzasadniającą nie udzielenie zabezpieczenia co do części dochodzonej kwoty. Niezależnie jednak od oceny sytuacji majątkowej strony pozwanej kwota objęta zabezpieczeniem zakwestionowana została zarzutem braku legitymacji procesowej strony powodowej w związku z umową z firmą (...) z W., w związku z umową z dnia 30 czerwca 2011 r. na podstawie której spełnione zostało świadczenie na rzecz strony pozwanej w tym procesie.

O sytuacji finansowej strony pozwanej nie może świadczyć fakt, iż strona powodowa wytoczyła przeciwko stronie pozwanej jeszcze inne powództwo tj. o zapłatę kwoty przekraczającej 300.000 zł. Po pierwsze twierdzenie to pochodzi od samej strony powodowej, nie zostało uwiarygodnione, trudno ocenić zasadność tegoż powództwa, zatem ten argument należy traktować jako przejaw taktyki procesowej mający na celu zobrazowanie, iż zasądzona w innym postępowaniu kwota utrudni poważnie wykonanie zapadłego w sprawie orzeczenia lub w inny sposób uniemożliwi lub poważnie utrudni osiągnięcie celu postępowania w sprawie. Sytuacja finansowa strony pozwanej nie jest zła, co prawda z przedłożonego bilansu za rok obrotowy 2011 r. wynika, że na dzień 31 grudnia 2011 r. zobowiązania strony pozwanej względem innych podmiotów wyniosły ponad 2.100.000 zł, w tym zobowiązania krótkoterminowe w kwocie 1.890.042,26 zł, to jednak strona pozwana posiadała na ten dzień aktywa obrotowe w wysokości ponad 2.600.000 zł, w tym należności krótkoterminowe w wysokości ponad 1.600.000 zł, w tym co istotne należności o terminie spłaty do 12 miesięcy w kwocie ponad 1.200.000 zł. Nie można nie zwrócić uwagi, że prowadzona działalność strony pozwanej nie przynosi strat, lecz zyski na poziomie przekraczającym 75.000 zł w 2011 r. Opisana w sprawozdaniu zarządu zawisła sprawa która „ma swój epilog w Sądzie Okręgowym” dotyczy usterek technicznych, czyli jak wynika prowadzona sprawa jest sporna, nie dotyczy li tylko spłaty zobowiązań z tytułu dostaw, sprzedaży, lecz ma charakter techniczny, zatem nie można wyciągać wniosku, że świadczy o złej sytuacji finansowej strony pozwanej, braku wykonywania swoich zobowiązań. Nadto z treści sprawozdania nie wynika jaka jest wartość przedmiotu sporu w sprawie i na ile sprawa ta może zagrażać realnie kondycji finansowej strony pozwanej. Dodatkowo jak wynika z przedłożonego do wniosku odpisu księgi wieczystej, ustanowione hipoteki na użytkowaniu

wieczystym i własności budynku stanowiącego odrębną nieruchomość - składnikach majątkowych strony pozwanej na rzecz banków w wysokości 876.000 zł i 850.000 zł są zabezpieczeniem kredytu obrotowego na rachunku bieżącym w kwocie 1.000.000 zł na podstawie umowy zawartej w 2010 r. z jednym bankiem i w kwocie 500.000 zł na podstawie umowy zawartej w 2011 r. z drugim bankiem. Nie ma przy tym żadnych danych świadczących o niewykonywaniu przez stronę pozwaną swoich zobowiązań wobec tych podmiotów. Tego rodzaju zabezpieczenie należy do normalnych praktyk podmiotów uczestniczących w życiu gospodarczym i nie należy ich uznawać eo ipso za objaw złej kondycji finansowej spółdzielni.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie wypowiadając się w żadnym zakresie odnośnie zarzutu potrącenia, jak i legitymacji strony powodowej na obecnym etapie rozliczeń stron nie można jednak nie dostrzec, że strona powodowa spełniła świadczenie na podstawie wyroku i dochodzi jego zwrotu, przy czym część spełniła strona pozwana dobrowolnie następnie podnosząc omówione już zarzuty. W związku z tym strona powodowa uprawdopodobniła istnienie roszczenia i interes prawny w jego zabezpieczeniu. Podstawy zabezpieczenia nie można upatrywać wyłącznie w sytuacji finansowej strony. W ocenie Sądu Apelacyjnego zabezpieczenie nie może powodować sytuacji utrudnienia, bądź uniemożliwienia prowadzenia działalności, a taki skutek wywołuje zabezpieczenia poprzez zajęcie rachunku bankowego. Skutek zabezpieczenia może być odwrotny od oczekiwanego. Nie można także nie dostrzegać specyfiki funkcjonowania strony pozwanej i jej struktury. W postępowaniu zabezpieczającym także należy kierować się zasadą możliwie jak najmniejszego obciążenia strony. W związku z tym zabezpieczenie wyżej omówione warunkiem tego nie spełnia ani nie jest konieczne, w szczególności przy charakterze obciążeń hipotecznych. Natomiast istnienie zabezpieczenia w postaci hipoteki przymusowej wystarczająco zaspokaja interes strony powodowej nie wpływając negatywnie na działalność strony pozwanej.

Mając powyższe na względzie, koniecznym była zmiana zaskarżonego

orzeczenia, o czym orzeczono jak w sentencji na mocy art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 386 § 1 k.p.c. O kosztach postępowania zabezpieczającego Sąd rozstrzygnie w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie na zasadzie art. 745 § 1 k.p.c.